

Sygn. akt II CNP 73/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 marca 2019 r.,
skargi I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w P. z dnia 25 lipca 2018 r., sygn. akt X Ga [...], wydanego
w sprawie z powództwa I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,

1) odrzuca skargę;

**2) zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej
kwotę 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów
postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 kwietnia 2016 r. (sygn. akt IX GC [...]) powód I. sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. S.A. w W. kwoty 480,00 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2016 r. do dnia zapłaty.

Pozwem z dnia 8 kwietnia 2016 r. (wniesionym w sprawie o pierwotnej sygn. akt IX GC [...]) powód I. sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. SA. w W. kwoty 5.080,65 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 marca 2016 r. do dnia zapłaty.

Pozwem z dnia 11 maja 2016 r. (w sprawie o pierwotnej sygn. akt IX GC [...]) powód I. sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. S.A. w W. kwoty 2.955,00 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm przepisanych.

Pozwem z dnia 12 lipca 2016 r. (sygn. akt IX GC [...]) powód I. sp. Z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. S.A. w W. kwoty 5.987,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 lipca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2017 r. Sąd zarządził połączenie ww. spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod wspólną sygnaturą IX GC [...].

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy w P. oddalił powództwa, a wyrokiem z dnia 25 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację powoda.

Powód w dniu 1 października 2018 r. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków

prawnych nie było i nie jest możliwe. Z przesłankami tymi skorelowany jest art. 424⁵ § 1 k.p.c., który zalicza do konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. muszą być przytoczone odrębnie i samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych (art. 424⁸ § 1 k.p.c.), co skutkuje jej odrzuceniem.

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie czyni zadość wymaganiu określonymu art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., powód bowiem nie wskazał przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymagania tego nie spełnia wskazanie w skardze, w ramach jej podstaw, przepisów naruszonych przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia, gdyż przytoczenie podstaw skargi i wypełniających je zarzutów naruszenia prawa materialnego lub procesowego (art. 424⁵ § 1 pkt 2 w związku z art. 424⁴ k.p.c.) oraz przytoczenie przepisu, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.), są odrębnymi elementami skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 140, z dnia 16 lutego 2007 r., V CNP 8/07, niepubl., z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, BSN 2013, nr 10, s. 50, z dnia 24 czerwca 2015 r., V CNP 61/14, nie publ., z dnia 21 grudnia 2017 r., V CNP 28/17, nie publ., z dnia 24 maja 2018 r., III CNP 34/17, nie publ., z dnia 26 października 2018 r., V CNP 17/18, nie publ., z dnia 5 grudnia 2018 r., V CNP 21/18,

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie czyni także zadość przesłankom i wymaganiom określonym w art. 424¹ § 1 i art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Wprawdzie skarżący wskazał, że nie jest i nie było możliwe wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych, jednakże „wykazanie” tej przesłanki ograniczyło się do stwierdzenia, iż wniósł apelację, oraz zwrócenia uwagi, że od wyroku Sądu Okręgowego nie przysługuje skarga kasacyjna ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia (por. art. 398² § 1 k.p.c.), jak również nie zachodzą podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Pominał tym samym, choć skarga została wniesiona po dniu 3 kwietnia 2018 r., dostępny od tego dnia nowy środek prawny w postaci skargi nadzwyczajnej, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP lub w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub w których doszło do oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 89 i n. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.). Skarga nadzwyczajna może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 89 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym), a w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym może służyć podważaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed wejściem tej ustawy w życie, lecz po dniu 17 października 1997 r. (art. 115 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym). Ustanowiono tym samym kolejny instrument prawny pozwalający na uchylenie lub zmianę prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego kończącego postępowanie w sprawie (art. 89 § 1 w związku z art. 91 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym), obejmujący także - we wskazanych granicach czasowych - orzeczenia, które uprawomocniły się przed wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, tj. przed dniem 3 kwietnia 2018 r. Uwzględnienie przez Sąd Najwyższy skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ w związku z art. 95 ustawy o Sądzie Najwyższym - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, której wystąpienie zarzuca skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i której naprawieniu ma służyć orzeczenie stwierdzające

tę niezgodność. Zmiana lub uchylenie wyroku może zatem uczynić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa bezprzedmiotową.

Oceny tej nie zmienia okoliczność, że wyłączna legitymacja do wniesienia skargi nadzwyczajnej przysługuje podmiotom określonym w art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, a w odniesieniu do orzeczeń, które uprawomocniły się przed dniem 3 kwietnia 2018 r. - podmiotom określonym w art. 115 § 1a ustawy o Sądzie Najwyższym. Strona nie może wprowadzić wniesić skargi nadzwyczajnej samodzielnie, jednak może zwrócić się do legitymowanego podmiotu o jej wniesienie (por. w odniesieniu do Prokuratora Generalnego § 335a-335 m rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1206). Wystąpienie do uprawnionego podmiotu nie obliuguje go do wniesienia skargi, aktywność ta jest jednak nieodzowna, gdyż strona czyni w ten sposób zadość wymaganiu wykorzystania wszelkich dostępnych dla niej prawnych mechanizmów służących wzruszeniu prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ § 1 k.p.c.), co warunkuje dopuszczalność skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem i uruchomienie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Negatywna ocena podmiotu uprawnionego do wniesienia skargi nadzwyczajnej i wynikająca z niej obiektywna niemożność - z punktu widzenia strony - uchylenia lub zmiany prawomocnego orzeczenia w drodze skargi nadzwyczajnej, otwiera drogę do żądania stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, Nr 12, poz. 121, z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ., z dnia 10 stycznia 2019 r., II CNP 2/18, nie publ.).

W związku z tym należy uznać, że poczynawszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, Nr 12, poz. 121, z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 46/18, nie publ., z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ., z dnia 4 stycznia 2019 r., IV CNP 27/18, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., II CNP 47/18, nie publ., z dnia 10 stycznia 2019 r., II CNP 2/18 i II CNP 8/18, nie publ., z dnia 11 stycznia 2019 r., II CNP 55/18, nie publ.). W niniejszej sprawie skarżący nie wykazał, że zwrócił się z wnioskiem do jednego z organów określonych w art. 115 § 1a ustawy o Sądzie Najwyższym o złożenie skargi nadzwyczajnej od tego wyroku i wniosek ten został załatwiony negatywnie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 424¹², art. 398²¹ i art. 391 k.p.c.